

انواع نمایندگی

در دنیای حقوق، سه نوع نمایندگی داریم. نمایندگی قضایی، قانونی و قراردادی. این نمایندگان محترم در انواع دعاوی از جمله دعاوی ناشی از قراردادها تا حدود قانونی اجازه دخالت دارند. با هم هر یک از این نمایندگی‌ها را مقایسه می‌نماییم.

در دنیای حقوق، سه نوع نمایندگی داریم. نمایندگی قضایی، قانونی و قراردادی. این نمایندگان محترم در انواع دعاوی از جمله دعاوی ناشی از قراردادها تا حدود قانونی اجازه دخالت دارند. با هم هر یک از این نمایندگی‌ها را مقایسه می‌نماییم.

به گزارش «تابناک» نمایندگی قراردادی که شامل نماینده حقوقی هم می‌شود. یعنی افرادی که دارای سمت وکیل یا نماینده حقوقی ادارات هستند و در دادگاه‌ها حاضر می‌شوند.

نماینده قضایی نیز کسی است که در دادگاه و توسط قاضی محترم نصب می‌شود؛ به عنوان مثال قیم یا مدیر ترکه و یا مدیر تصفیه که توسط مرجع محترم قضایی تعیین می‌شود.

نماینده قانونی نیز از انواع نمایندگی است که در قانون و توسط قانونگذار تعیین شده است؛ بنابراین اراده هیچ یک از دو طرف در آن تاثیری ندارد. مثل نمایندگی پدر و جد پدری از فرزند که همان، ولی قهری می‌باشد.

نکته بسیار مهمی که باید بدانیم اینست که اگر در هنگام رسیدگی مشخص شود، وکیل هنگام تقدیم دادخواست معلق بوده و یا نماینده قضایی مثل قیم عزل شده باشد دیگر سمت لازم را نخواهد داشت. در اینصورت قرار رد دعوا توسط قاضی دادگاه صادر می‌شود و نمی‌تواند دستور اخطار رفع نقص بدهد و یا نمی‌تواند دعوا را با حضور موکل پیگیری و رسیدگی نماید؛ این مورد برای جایی است که وکیل از ابتدای تقدیم دادخواست معلق بوده است. اما اگر در هنگام رسیدگی به دعوا، وکیل معلق شود و یا قیم عزل گردد، دعوا باطل نمی‌شود. به عبارتی رسیدگی حسب مورد با موکل یا قیم جدید ادامه پیدا می‌کند؛ یعنی مثل مورد قبل، وکیل از ابتدای تقدیم دادخواست معلق نبوده و بعداً معلق می‌شود. در مواردی هم که سمت قیمی که با آن وارد دعوا شده است زائل شود مثلاً قیم دیگری تعیین شود یا فرزند به سن قانونی برسد، به استناد ماده ۱۰۵ قانون آیین دادرسی مدنی قرار توقیف دادرسی صادر می‌شود.

در دادگاه حتماً کسی که وکالت را قبول می‌کند باید پروانه وکالت داشته باشد؛ و الا وکالتش قابل پذیرش نیست و حتی وکالت بدون پروانه نیز جرم است. البته این قاعده استثنائاتی هم دارد. به عبارتی اصل در وکالت اینست که شخص وکیل، دارای پروانه وکالت از کانون وکلای دادگستری یا مرکز امور مشاورین و وکلای قوه قضاییه باشد. ولی با وجود این اصل، قانونگذار استثنائاتی را بیان کرده است که در ادامه بیان می‌شود.

۱. وکالت اتفاقی

ماده ۲ قانون وکالت اجازه داده است برخی بدون داشتن پروانه وکالت، در دعاوی مربوط به خویشان خود با گرفتن اجازه از کانون وکلا به عنوان وکیل دخالت نمایند که برای این کار سه شرط لازم دارند:

الف. معلومات کافی دارند، ولی شغلشان وکالت نیست.

ب. برای اقربای سببی و نسبی تا درجه ۲ از طبقه سوم (یعنی از پدر و مادر گرفته تا عمو و عمه و فرزندان آنها)

ج. در سال سه نوبت اجازه داده نمی‌شود.

۲. امور حسبی

در ارتباط با درخواست های امور حسبی مثل تقسیم ترکه، نصب قیم یا نصب امین، لازم نیست که نماینده، وکیل رسمی و دارای پروانه باشد.

۳. اجازه معرفی نماینده حقوقی از طرف مراکز دولتی و عمومی (ماده ۳۲ قانون آیین دادرسی مدنی: وزارتخانه ها، موسسات دولتی و وابسته به دولت، شرکت های دولتی، نهاد های انقلاب اسلامی و موسسات عمومی غیردولتی،

شهرداری ها و بانک ها می توانند علاوه بر استفاده وکلای دادگستری برای طرح هر گونه دعوا یا دفاع و تعقیب دعاوی مربوط از اداره حقوقی خود یا کارمند رسمی خود با داشتن یکی از شرایط زیر به عنوان حقوقی استفاده نماید:

۱. دارا بودن لیسانس در رشته حقوق با دو سال سابقه کارآموزی در دفاتر حقوقی دستگاه های مربوط
۲. دو سال سابقه کار قضایی یا وکالت به شرط عدم محرومیت از اشتغال به مشاغل قضاوت یا وکالت

تشخیص احراز شرایط یاد شده به عهده بالاترین مقام اجرایی سازمان یا قائم مقام قانونی وی خواهد بود. ارائه معرفی نامه نمایندگی حقوقی به مراجع قضایی الزامی است.